

paa samme Maade, som jeg vilde have gjort, hvis jeg istedet derfor befandt mig i Majoritetet — det er altsaa ikke det Afgjørende for mig, men det Afgjørende for mig er, at jeg slet ikke kan overse den hele Situation, som vilde fremkomme, dersom det hvilende Grundlovsforslag blev forkastet. Det forekommer mig, at der da ikke alene maatte indtræde en Forandring af Regjeringspersonerne, men ogsaa en Forandring i hele Systemet. Denne Forandring kunde nu gaae i en dobbelt Retning. Regjeringsprogrammet tilfiger en „constitutionel Fællesforfatning“. Dersom nu den Forandring, der bevirkes ved den foreliggende Grundlovsbestemmelses Forkastelse, gaaes ind paa, blev en Bortkastelse af „Fælles“ derimod en Bibeholdelse af „constitutionel Forfatning“, det vil sige: af Danmarks Riges Grundlov for Danmarks Rige eller for den Deel af Kongerigets Omraade, hvorfor den oprindelig var bestemt, da skulde jeg ikke betænke mig et eneste Øieblik paa at forkaste Grundlovsbestemmelsen. Men det kan og maa efter den hele Stilling, efter alle saavel indenlandtske som udenlandtske Udsigter, langt snarere blive en Forandring til den anden Side, saaledes at man kaster „constitutionel“ bort og beholder „Fællesforfatning“ og altsaa føres tilbage til Absolutismen, og dette Unde anseer jeg for større end den Fare, der kan være forbunden med at vedtage den hvilende Grundlovsbestemmelse. Det er altsaa for mig ingenlunde et personligt Spørgsmaal; thi skjøndt jeg meget gjerne skal bevidne Ministeriet min Hoiagtelse og Tillid, saa troer jeg dog, at Hensyn til Personer i denne Sag betyder overmaade lidet; det er for mig et Tidsspørgsmaal. Tiden er ikke kommen, da en anden politisk Fane kan reises; dette er for mig det Afgjørende.

Jeg kan altsaa glæde den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgtreds (Tscherning) med at meddele ham, at jeg hører til de Medlemmer her i Thinget, som ingen Tro have til en Fællesforfatning, hverken i denne Form eller i nogen anden. Men, hvis han vil glæde sig fuldkomment ved at kunne klassificere Thingets Medlemmer i denne Henseende, saa vil jeg bede ham om at gaae et Skridt videre og ogsaa at de 1.e sine Fællesforfatnings-

venner, thi han maa erindre, at de ogsaa bestaae af to Slags, dem, som ville amalgamere, og dem, som ville foederere (Tscherning; Jeg vil foederere), og de ville komme til at ligge i Haarene paa hinanden, saasnart de faae Fællesforfatningen. Hvad det angaaer, at vi skulde glæde os ved at see Danmarks Rige overført paa Heelstaten og betragte det som om det var en Seir, vor Grundlov havde vundet, da skal jeg dertil bemærke, at det jo kunde være meget smukt, dersom der blot var en større Lighed mellem den Fællesforfatning, Regjeringen foreslaaer os, og vor Grundlov; men det er Ulykken, at med alt det, at jeg ikke vil nægte den bebudede Fællesforfatning Charakteren af constitutionel, saa har den dog i mine Dine meget mere et tydfø end et dansk Tilfuit, og derfor seer det for mig snarere ud, som om Fællesforfatningsudkastet var en hollandsk Forfatning, — det vil sige en saadan Forfatning, som Holsteen kan have Krav paa efter Forbundsactens § 13, — der overføres paa det danske Monarki. Jeg kan saaledes ingenlunde betragte Gjennemførelsen af denne Forfatning som en Seir, vi vinde over Slesvigholstenerne; jeg er snarere tilbøjelig til at sige, at det er en Seir, Slesvigholstenerne have vundet over os; ikke en Seir ved Vaaben, men gennem Diplomatiens og ved Hjælp af den gode Understøttelse, de have fundet i vore egne Rækker: ved de Duffer nemlig, som ere gaaede ud paa at faae en Fællesstat for at knække Danmarks Riges Grundlov.

Grundtvig: Jeg skal ikke efter den høitæredede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgtreds (Tscherning) indlade mig paa hans sidste Beskrivelse af Danmarks Rige. Jeg har været Vidne til mange saadanne. Den ærede Rigsdagsmand var den første, som jeg hørte tale om, at Danmarks Rige maatte opgives sig selv og blive en Provinds i Monarkiet. Jeg har oplevet at høre, at Danmarks Rige netop blev mere virkeligt og mere historisk virkeligt og lykkeligt fremadskridende, ved at Monarkiet fik det danske Navn, uden dog paa nogen Maade at gribes af den danske Aand. Jeg skal ikke indlade mig derpaa; jeg skal blot